DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR

ÁRA: 7,50 Ft

1989. JANUÁR

a Magyar Úttörők Szövetségének lapja, 3—7 éves gyerekeknek.

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat.
Felelős kiadó:
dr. Király G. István.
Kiadóhivatal:
Bp., Révay u. 16. 1374.
Telefon: 116-660

88.0724 Kossuth Nyomda, Budapest
Felelős vezető:
Bede István vezérigazgató

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR)
Budapest XIII., Lehel u. 10/a.
közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a
HELIR 215.96162
pénzforgalmi jelzőszámára.
Előfizetési díj:
negyedévre 22,50,
félévre 45 Ft,
egy évre 90 Ft.
INDEX 25.193 HU-ISSN 0230-1032

Szerkesztőség:
Budapest XI., Orlay u. 4.
Levélcím:
Budapest, Postafiók 112. 1502.
Telefon: 668-457

Főszerkesztő: DÖBRENTEY ILDIKÓ
Olvasószerkesztő: Baktay Miklós
Képszerkesztő: Pócs Mara
Levelező: Forgách Balázs
Adminisztrátor: Bálint Lajosné

A beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.
XXXIII. évfolyam. 1. szám.

1. — Tessék, tűzoltóság!

— Ég a csőszkunyhó! Segítség! Jaj, jöjjenek már!

— Hol van a tűz?

— A gépállomás mögött! Jaj, jöjjenek már!

— Máris riasztok. Megyünk. Élet van veszélyben?

— Nincs. Kiszaladtunk a Bodrival együtt. Jaj, jöjjenek már!

— Kivel beszélek?

— Guttyán Mihály. Az olajkályhát töltöttem, melléloccsant, máris minden égett... Jaj... Mindjárt meggyullad a szénaka-

2. Be az autóba! Be a szirénát! Be a kék fényt! Száguldás!

De azért nézzünk körül!

3. Szerencsére semmi sem torlaszolja el a tűzcsapot. Mehet a víz a tűzoltóautóba! Jó messzire kell pumpálni!

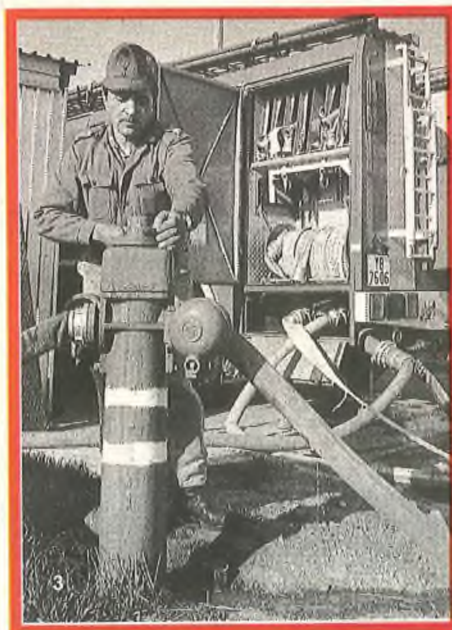
4. Igyekezzünk a csővel a tűzhöz! Mindjárt átterjed a kazalra!

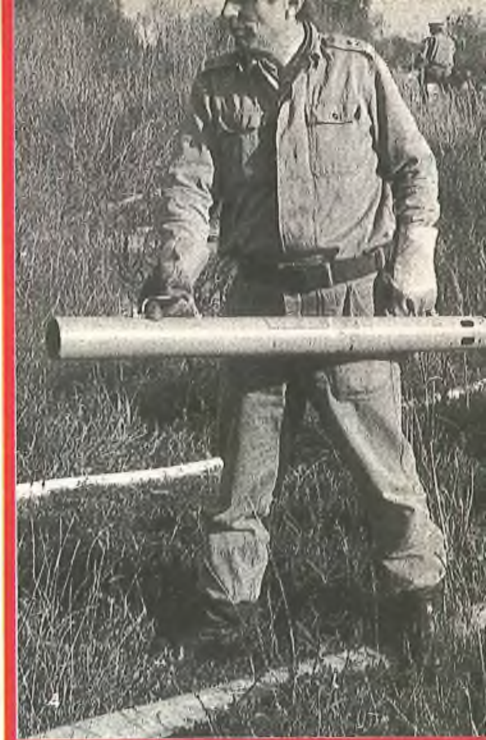
5. Közben beöltözik, aki egész közelről oltja.

6. Hű, mekkora lángok! Rettenetes hőség! Száll a pernye, a szikra!

Köszönjük, tűzoltók! Legalább
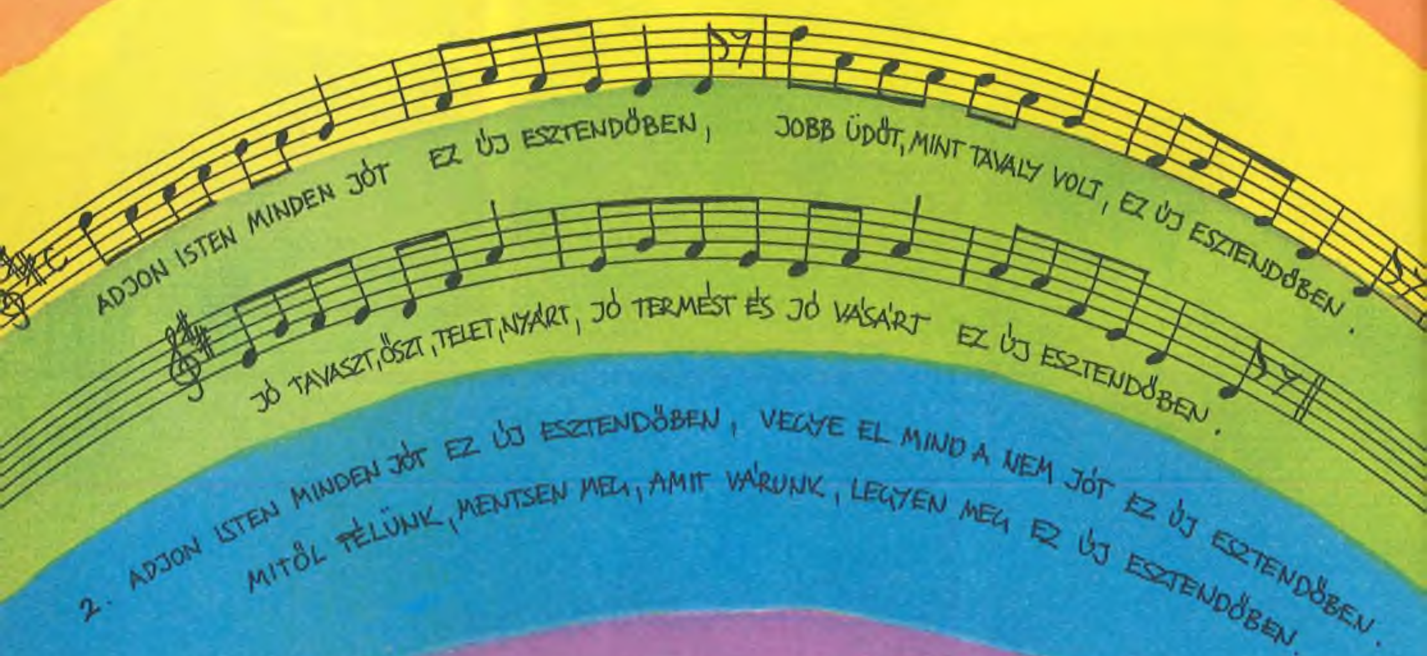

Fotó: FRANKL ALJONA

BEKÖSZÖNTŐ

Dal és kép: **GRYLLUS VILMOS**

Ki kopog?

— Ki kopogtat Foltostérdű Dörmögő Dömötör ajtaján?

— Cille, a tündér! Nem zavarlak, Foltos?

— Jó kérdés, januárban, korán reggel... — dünnyög magában Foltos. — Még szerencse, hogy játékmackó vagyok... Ha igazi medve lennék, biztosan mérgelődnék, hogy a legszebb álmomból is felvernek... MÁRIS NYITOM!... Bár nincs hozzá valami nagy kedvem...

— Jó reggelt, Foltos!

— Jó reggelt, Cille... Szép dolog, hogy már korán reggel bekopogtat az emberhez egy barátja...

— Háp te már nem alszol? Miért keltél fel ilyen korán?

— Jaj, Tébláb... Szervusz, Tébláb... Te is eljöttél?... Éppen most mondtam Cillének, hogy milyen szép dolog, ha már korán reggel bekopogtat az emberhez két barátja...

— Háp még ha meglátod, mit hoztunk!

— Uhh... Mit hápogsz annyit, ahelyett, hogy köszönnél?... Uhh... Jó reggelt, Foltos!

— Jó reggelt, Vaurél... csak most veszlek észre... De éppen mondtam Téblábnak, hogy milyen szép dolog, ha már korán reggel bekopogtat az emberhez három barátja...

— ... Te, Foltos...!

— Keresel valamit, Cille?

— Igen... A karácsonyfádat!

— Ja, azt kivittem tegnap a hóra. Úgy kiszáradt idebent, mint a tapló.

— Hol a ló?

— Nem ló, Tébláb! Uhh! Hanem tapló!

— ... Az mi?

— Még azt sem tudod?

Uhh... Tapló... Az... Búzaföld, learatva! Igaz, Foltos?

— Nem egészen... Búzaföld, learatva: az tarló.

— Uhh! Te érted ezt, Cille?

— Persze! Nem nagy dolog! Amiről Foltos beszél, az nem ló, és nem tarló, hanem tapló.

— És az mi?!

— Az egy száraz anyag, amit tűzgyújtáshoz használtak régen. A tündériskolában tanultam.

— Na... Szóval a karácsonyfám kiszáradt, mint a tapló. Arra gondoltam: mi lesz, ha a csillagszóróból kipattan egy szikra, és lángra lobbantja a fámat?! Én úgy félek a tűztől...

— Mint a tűztől?!

— Igen, Cille! Egyszer megégettem a kezem, és nagyon fájt!

— És leszedted a karácsonyfádat, hogy meg ne gyulladjon?

— Dehogy szedtem! Sajnáltam! Igaz, hogy száraz, a levele is hullik, de azért még olyan szép!... Kivittem a hóba! Az ablakból nézegethetem... Nem nevettek ki?

— Á...!

— Úgysem a karácsonyfád alá akartuk tenni ezt... Ez egy újévi ajándék.

— Miféle ajándék?

— Hát amit neked hoztunk!

— ... Nekem...?

— Igen... Tessék!

— Bontsd ki!

— ... Köszönöm...!

És Foltos nekilát. Kibontja a masnit, lehántja a papírt, kihúzza a skatulyát. Egy átlátszó, csillogó követ lel benne.

— Naháp, ez az! Ugye mondtam!

— Mi ez? Üveg? Cukor? Vagy kő?

— Csodakő!

— Nézz át rajta!

Foltos belenéz a kőbe, mint egy tóba... És látja az erdőt... Meg a régi kőfejtőt...

— Most fordítsd a város felé! — irányítja Cille.

— Én is nézem! Mutasd, Foltos! — totyog izgatottan Tébláb. — Vizet látok! És — naháp! — gyerekek fürdenek benne! Ilyenkor! Meg fognak fázni!

— Az egy uszoda, te nagyokos — inti le Vaurél. — Oldala van, meg teteje, oda nem megy be a hideg!

— Odassatok, mekkora ház! — füttyent Foltos. — Ki lakhat a tetején? — És lélegzetvisszafojtva figyelik, hogy ki lép be a tizedik emeleti aprócska szoba ajtaján.

— ... Egy nénike! Mit kereshet ott fenn?

— Biztosan ott az otthona!

— Ott, a magasban? Egy nénikének?

Nézik, amint a csöpp anyó ide-oda járkál a szobában.

— Még megvan a karácsonyfája — súgja Foltos.

A nénike fényképeket rak az asztalra. Csillagszórót vesz elő, gyufát keres.

— Azt ne! Baj lesz, nénike!

— Vegyél a hápodra, Vaurél...

— Mi van?

— Félek...

— Gyere az ölembe Tébláb, és ne sopánkodj! Szólni kell a néninek!

— Deháp hogyan?

— Azt bízzátok rám! — pördül kettőt Cille. Sietősen hókuszpókuszol, közben intézkedik: — Kapaszkodjatok egymásba! Odaröpítelek mindnyájatokat!

— Te ezt meg tudod csinálni, Cille?

— Nem olyan nagy dolog! A tündériskolában tanultam!

Egy — kettő... És már suhannak is... Átrepülnek az erdő felett, a rétek, házak, utcák felett, s még idejében leszállnak az anyóka tizedik emeleti erkélyén.

— Tessék beengedni! — dörömböl az erkélyajtón Foltos. — Mondanunk kell valamit!

A nénike ijedtében majd elejti a gyufát: — Ki kopog az erkélyajtón?

— Foltos!

— Cille!

— Vaurél!

— És Tébláb!

— ... Istenem, ki fia-

borjai pottyantak az erkélyemre?... És honnan?... Csak nem az égből?

— Nem az égből! A meséből!

— Ó...! ... Szegénykéim, milyen fáradtak lehettek!... Gyertek beljebb! Mindjárt főzök egy finom kakaót...

— Én inkább csalánlevelet kérek!

— Én meg bőrkét.

— Megnézem kedveseim... Van az én kamrámban minden! Csak előbb gyújtok egy kis ünnepi fényt... Hiszen éppen azt akartam... És ráadásul most vendégeim érkeztek! Akad még egy csillagszóró a fámon...

— Azt ne!

— ... Nem szeretitek?

— Dehogynem, de... Azért jöttünk, hogy szóljunk a néninek: januárban már ne tessék csillagszórót gyújtani!

— A karácsonyfa ilyenkor már olyan száraz, mint a... Uhh...

— Mint a tapló! Egyetlen szikra is lángra gyújthatja!

— Meggyullad a függöny!... A szőnyeg!

— ... Az ágytakaró!

— Jaj, lelkecskéim, ne fessétek az ördögöt a falra, mert megéled! Gyertek, inkább gyertyát gyújtok — ahogyan a nagyanyámtól tanultam: fogok egy ügyes kislábast... Itt van ni... S ebbe állítom a gyertyát, úgy teszem az asztal közepére! Így biztos, hogy nem gyullad meg semmi!

— Aztán majd hozod a csalánlevelet?

— Meg a bőrkét?

— Meg a kakaót! Hozom lelkecskéim, hozom... Milyen jó is, hogy eljöttetek... Ezentúl úgy érzem majd, hogy nekem is vannak barátaim... És nemcsak a mesében!

Írta és rajzolta:

DÖBRENTEY ILDIKÓ

Novemberi számunk rejtvényeinek helyes megfejtése:

A képen a házi veréb a legkisebb. Éppen magot csipeget. A kosárban 5 cica bújik meg.
A családé pl. az autóbuszjegy és a televíziós készülék.
A kislányé pl. a szalag és az egyik fogkefe.
A fiúé pl. a labda, az iskolatáska és egy fogkefe.

Jutalmat kapnak:
ÁGOSTON JUDIT, *Balatonfüred*
BANKA TAMÁS, *Jászszentandrás*
BENKŐ ÁGNES, *Békés*
BLASKÓ VIKTÓRIA, *Szigetcsép*
ÉRSEK GÁBOR, *Szolnok*
GAÁL ORSI, *Szentlőrinc*
HAFNER GÁBOR, *Zalaegerszeg*
HORVÁTH GÁBOR, *Hódmezővásárhely*
HORVÁTH ORSOLYA, *Zalaegerszeg*
KISS ATTILA, *Békéscsaba*
KISS BALÁZS, *Ikervár*
KOCSIS ILONA, *Agárd*
KULCSÁR JUDIT, *Bátonyterenye*
LÁZÁR NORBERT, *Celldömölk*
MÁRTON PÉTER, *Fegyvernek*
MIHÁLYI MELINDA, *Arló*
MIKLÓS LACIKA, *Kiskunfélegyháza*
MOLNÁR EMESE, *Tompa*
NAGY FRUZSINA, *Budapest*
NÉMETH VIKTÓRIA, *Hatvan*
PURGER NORBERT
TÁBORI BÉLA, *Kazincbarcika*
TORMÁSI MAGDIKA, *Pécs*
TÓTH ILONA, *Tállya*
TÓTH LUJZA, *Eger*
UDVARI ÉVA, *Detk*
UDVARI TÍMEA, *Detk*
VAJNOSÁK ILDIKÓ, *Tatabánya*
VASTAG NOÉMI, *Pécs*
VÁCZI SZILÁRD, *Sásd*

KÁNTOR ZSUZSA

PÓLI PÁL VARÁZSLÓ

Hét szál gyertya volt a születésnapi tortán; nagy, ünnepi uzsonna volt. Az asztalfőn a Kislány. Körülötte a pajtásai. Abuék a szekrény mögötti kuckójukból kukucskáltak ki rájuk. Füfü csóválta a fejét:

— Tessék, köztük van a szeplős Robi is. Hasonlít az óriáskölyökre, akivel rosszat álmodott. És miért? Mert félt tőle. Mert mindig beleköt — mesélte nekünk. Miért hívta meg? Ki érti ezt?

Mackócska széttárta a kezét:

— Úgy látszik, megbocsátott neki. Én NEM bocsátottam volna meg!

— A fő, hogy vígan vannak — mondta Abu —, a Kislány boldog, ez a fő. Hát még ha bemutatjuk neki este a Gúlát. Annak hogy örül majd! Ha idekuporodik elénk lefekvés előtt.

De megtörtént, ami eddig még soha — elfeledkezett róluk. Elmaradt az esti találkozás.

Na persze — nem bírt betelni az ajándékaival. Főként a síléccel nem. Eddig csak szánkója volt.

És másnap reggel elutaztak mindnyájan — síelni a hegyekbe. Milyen izgatott volt! Boldog és izgatott.

A lakás üres lett. Sehol senki.

Csak Cibereborka. Jön, takarít.

Hetenként egyszer jön, mindent szétdobál, kitárja az ablakot, tódul be a friss szél. Semmi nem marad a helyén. Kitaszigálja a sámlit is a sarokból, leporolja és rájuk kiált:

— Na, öreg fickók, ti se vagytok már idevalók! Kinek mi szüksége rátok? Az udvarban a lomtárolónál a helyetek!

Na, ezt is jókor, a legjobbkor. Mint akit mellbe vágtak. Tarkón. Kupán. Úgy állnak ott. Most mi lesz? Megragadja és viszi őket? Máris viszi?

Á nem, most nem. Az még odébb van. Az udvar.

Meg a lomtároló. Cibereborka helyére löki a sámlit, és dudorászva porszívózik tovább.

Lekókadtak, egy szavuk sincsen. Abu tapogatja lukas oldalát, ahol kilátszik a kóc. Onnan jön a szúrás? Honnan jön? Valahol fáj. De hol? Tapogatja ormányával az oldalát. Pedig nem is ott.

Ebben a pillanatban — a kóc közül? — elébük ugrik egy pálcikaember, és azt mondja:

— Pólipál varázsló vagyok. Megismertek? Abu adott nekem nevet, mikor felolvasott a Nagy Könyvből. Azt is mondta: aki hív, annak örömet hozok.

Na persze, rémlik valami. Állnak elképedve.

— Nem is hívtalak — dünnyögi Abu. — Már amennyire én tudom. Az igaz, hogy én keveset tudok. Én csak azt, hogy valami szúr, azt tudom.

Talpig esőkabátban, kezében piros esernyő, bólogat a kapucnis fejével:

— Lehet, hogy épp az a szúrás hívott.

Mackócska széttárja karját:

— Honnan tudjuk, hogy varázsló vagy igazán? Milyen csudákat bírsz te csinálni?

— Nem elég már az is, hogy ITT VAGYOK?

Nevet göcögősen. Aztán elkomolyodik:

— Mindent persze én sem tudok. De van raktáron néhány használható csudám. Például, hogy aki mellé szegődöm, azt nem érheti baj.

Füfü meglengette a fülét:

— Nem kevés tulajdonképpen — vakkantotta —, hát még?

— Próbáljuk ki. Kívánjatok valamit.

Hű-ha! Erre már összedugták a fejüket. Sugdolóztak. Mit lehet? Azt nem, hogy a Kislány jöjjön vissza rögtön. Hisz látták, induláskor mennyire örült.

Pólipál varázsló letette maga elé a piros ernyőt, hasmánt ráhevert, könyökére támasztotta kapucnis fejét. Várt türelmesen. Hadd tanácskozzanak. Nem könnyű a döntés.

Ha már visszahívni nincs szívük, szívük szerint utánamentek volna maguk. De vajon örülne-e nekik? Nincs rájuk ideje most. Restellné is talán, ha látnák, hogy még nem tud, csak tanul a léceken siklani.

— És ha orra bukik — szorongott Abu — jaj, nem .. és ha megüti magát! — Rágondolni is rettenetes!

— Ha elesik, majd feláll, és kutyabaja — vélte Füfü — hiszen ügyes — meg aztán segítenek neki.

— Kicsoda? Ha ott a

szeplős Robi is, akkor nem megyek. Azt én látni se bírom! — dörmögte Mackócska féltékenyen.

Nagysokára döntöttek mégis:

— Körülnéznénk a városban — vakkantotta Füfü —, ha már a Kislány elment, menjünk el mi is.

Pólipál felállt, rábólintott: ennél mi sem egyszerűbb. — Megnyomott egy gombot a piros esernyőn és az kipattant fölöttük, akár egy sátortető.

— Kapaszkodjatok a fogantyúba!

Előbb csak ingott-lengett, aztán feltankolt az ernyő a szélből és kirepült a szélesre tárt ablakon.

Már mögöttük a rádiózene, a porszívóberregés. Kint lebegtek a széles világban a szűk utcácska házai fölött.

— Sebességünk egy kerékpáré, magasságunk határa a fátyolfelhők alsó pereme. Ennyit bír — magyarázta piros ernyőjéről Pólipál. — Még egy előnye van: láthatatlan. Ő maga és aki alatta tartózkodik.

— Itt állj meg — kiáltotta Mackócska, mikor a tér fölé értek. — Itt játszanak az óvodások, ide jártunk le a Kislánnyal mi is valamikor.

— Kérlek — és a piros ernyő máris alábbszállt. Lassan ereszkedett a homokozó és a mászókák felé, majd finoman, zökkenő nélkül parkolt egy üres, zöld padon.

A hegyekben még nagy a hó, de itt már nyoma sincs. Böjti szelek fújnak, küszöbön a húsvét, a felhők közül ki-kisüt a nap. Balondzsekikben hintáztak a kisgyerekek.

— Itt jó? — kérdezte Pólipál —, ide kívánkoztatok?

— Ide — brummogta mackócska —, ez MAJDNEM ugyanaz a tér, és itt MAJDNEM egészen jó nekünk.

Pólipál megértette: a Kislány hiányzik.

— Ha akarjátok, repülhetünk tovább.

De akkor közbevakkantott Füfü:

— Az biztos, hogy csak MAJDNEM EGÉSZEN JÓ, de az még biztosabb, hogy itt NEM EGÉSZEN ROSSZ nekünk. Maradjunk még egy kicsit.

Így aztán maradtak, nézelődtek. Láthatatlanul a piros ernyő alatt a zöld padon.

Grafika: KATONA GYÖNGYI

Rímes mondások az időjárásról

Francia népköltés

JANUÁR

Rosszat hoz a vízben ferdő
locsi-pocsi újesztendő.

FEBRUÁR

Ha fagyot hoz Vince,
megtelik borral a pince.

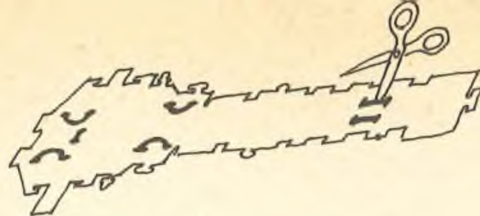
MÁRCIUS

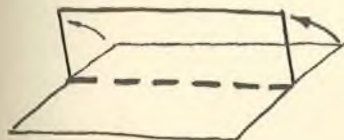
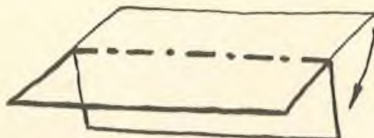
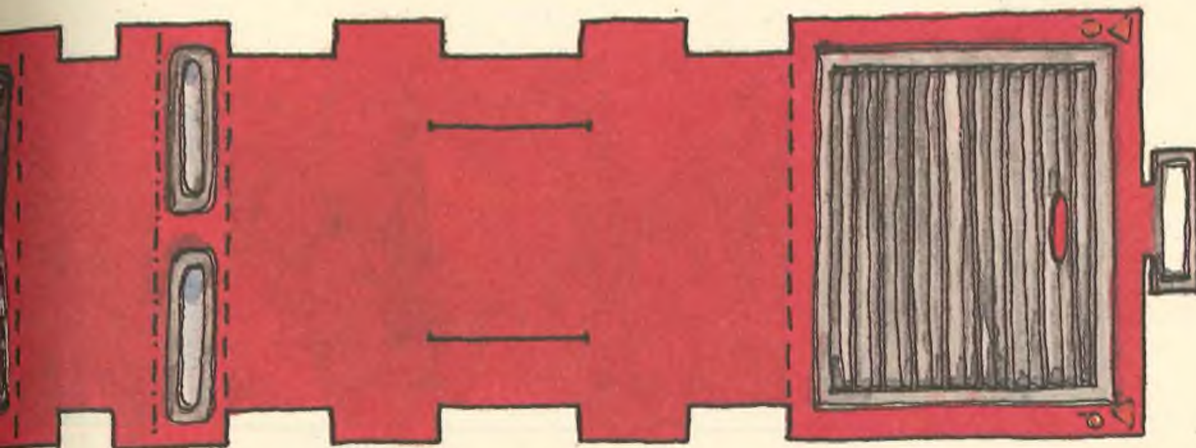
Márciusban ha mennydörög,
örvendenek az ördögök.

ÁPRILIS

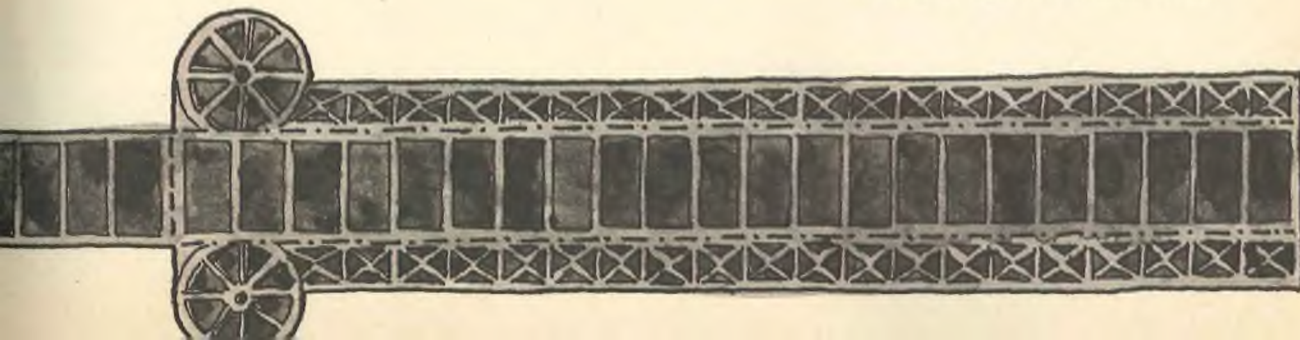
Április ha dörög-dörmög,
telik musttal is a csöbröd.

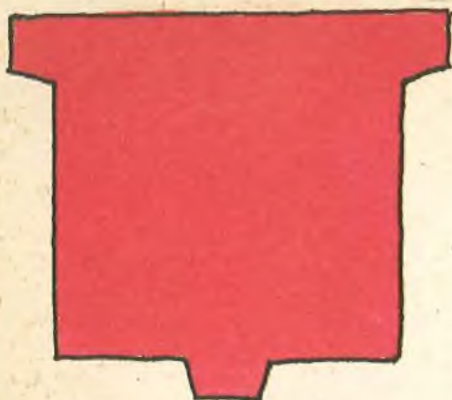
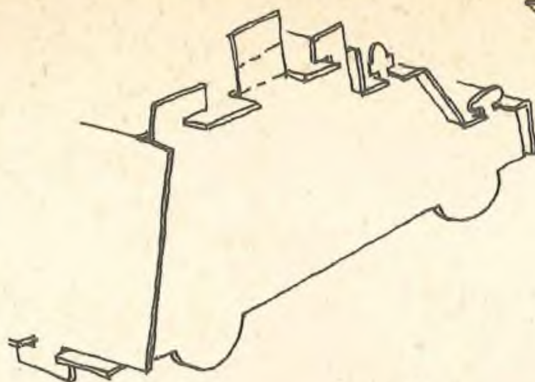
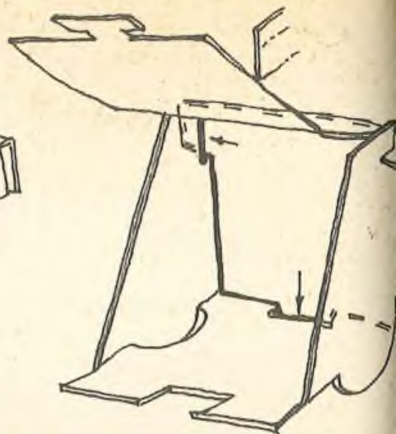
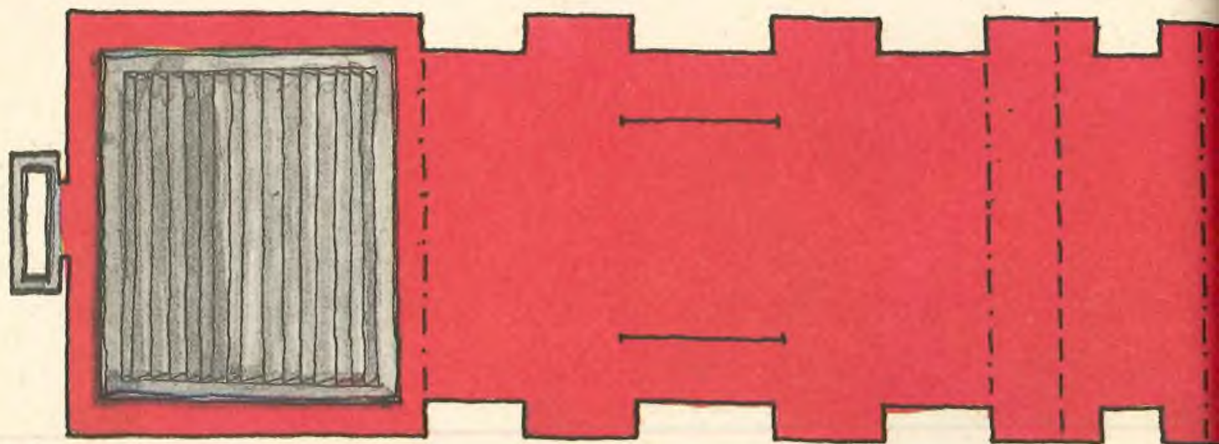
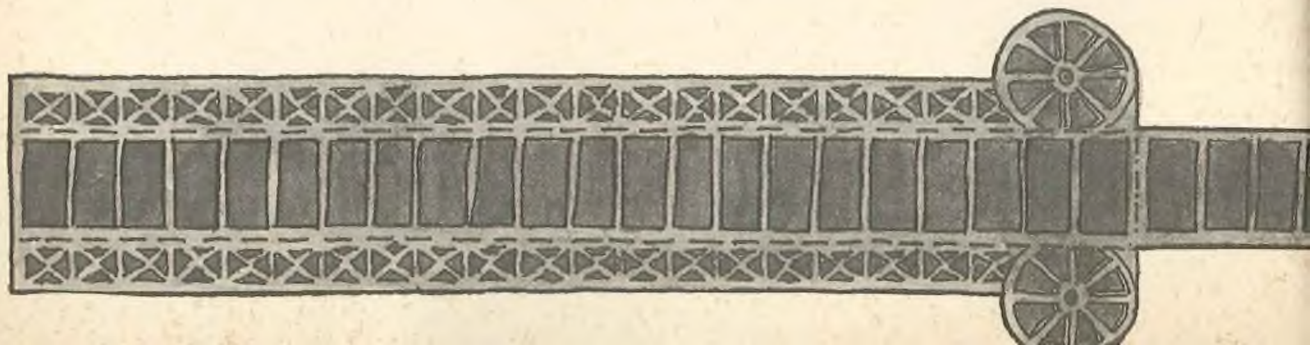
1. Vágd ki a vastag vonal mentén!
2. Vágd ki a belső vonalakat is!
3. Hajtsd be a jelek mentén!
4. Állítsd össze a kocsit!
5. Tedd be a közepét!
6. Tedd a tetejére a létrát!

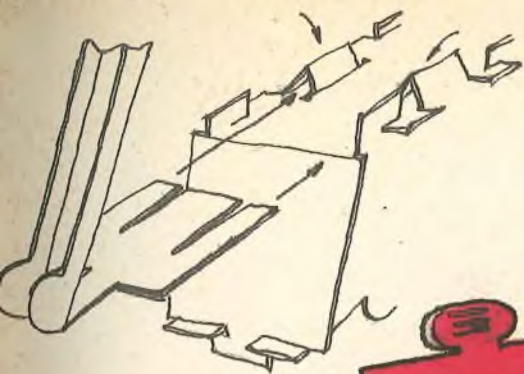

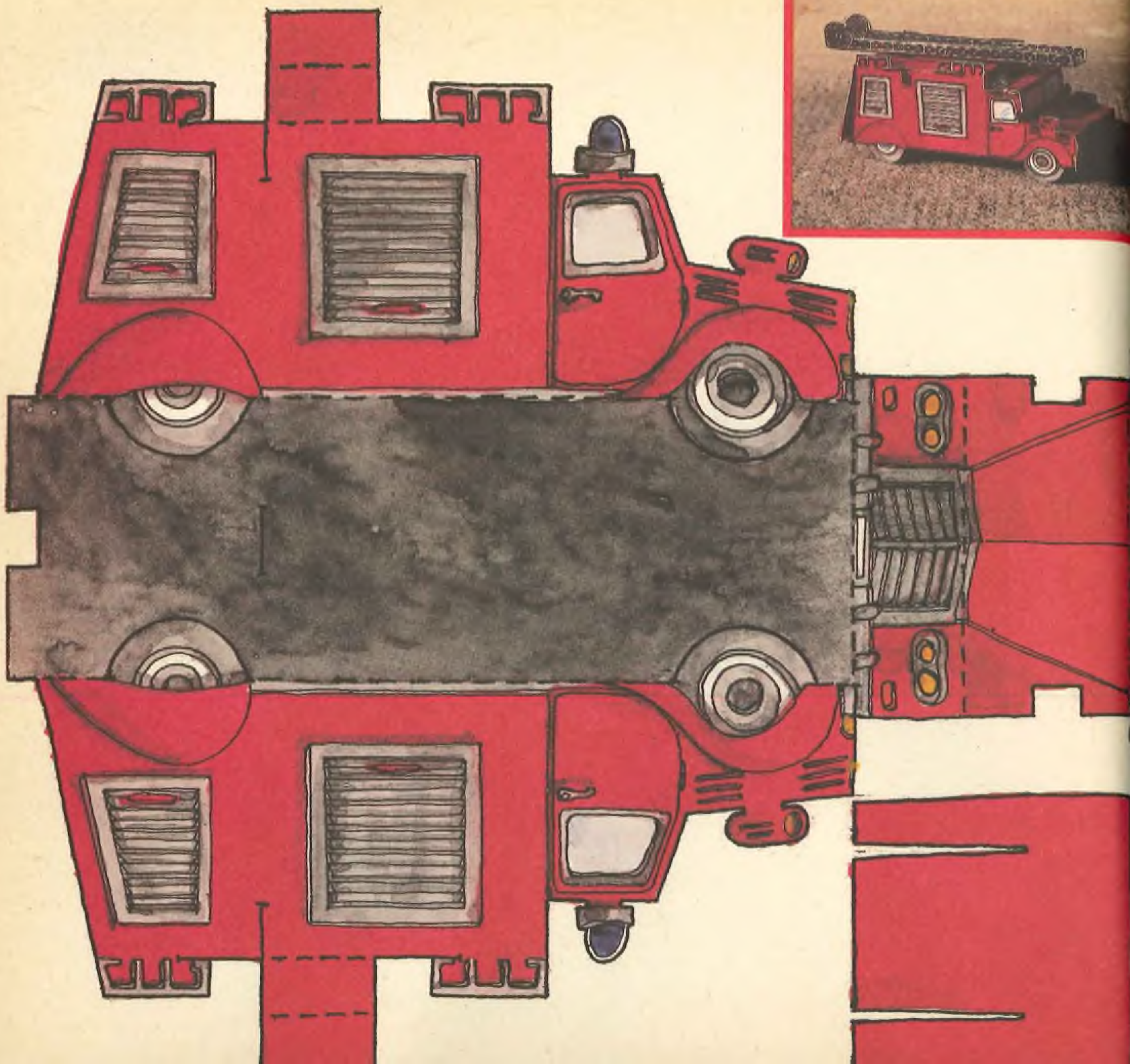

Tervezte és rajzolta: PINTÉR JÓZSEF

MÁJUS

Nézd májusban a rügyet,
benne van már a szüret.

JÚNIUS

Ha a macskák fülük verik,
az idő meghűvösödik.

JÚLIUS

Piros reggel júliusban:
Záporeső már úton van.

AUGUSZTUS

Túl augusztus első felén
szép napra kevés a remény.

SZEPTEMBER

Bárány, égen legelő:
Jön a szél meg az eső.

OKTÓBER

Szent Déneskor ha esik,
esős lesz kikeletig.

NOVEMBER

Hoz Márton bort a gazdának,
vizet bőven a molnárnak.

DECEMBER

Hótakaró a magoknak,
mint jó bunda az aggoknak.

Fordította: ILLYÉS GYULA

Grafika: KALMÁR ISTVÁN

Utazunk, utazgatunk...

Ha hosszabb útra indulok, Rikkit (akár egy kisgyereket) nem szívesen hagyom egyedül otthon. Még tart az oltás utáni tilalom: nem tehetjük le az utcára, nehogy fertőzést kapjon.

Tehát: ÖLBEN VISSZÜK MINDENHOVÁ!

Esik az eső.

Különösen változatos szerelésben indulunk el otthonról.
Bal kezemben: szatyor.
Hónom alatt rajzok (vízhatlan csomagolásban).
Jobb kezemben: esernyő.
Karomon: RiKKI.

Hogyan szállunk fel a buszra?

[redacted]. Valaki elveszi a szatyrot.
[redacted]. Másvalaki becsukja az ernyőmet.
[redacted]. Átadnak egy üres helyet.

[redacted]. Visszakapom az ernyőt és a szatyrot.
5. Kezelik a jegyünket.

[redacted] magánszám sikert arat, az utasok csak tapintatból nem tapsolnak.

Két részre oszlik a világ:

1. Ahová LEHET kutyával bemenni.
2. Ahová NEM LEHET kutyával bemenni.

Azért egy NEM LEHET helyre Eszter (kissé a pulóvere alá gyömöszölve) becsempészte Rikkit. Majdnem lebuktak! „Ne nyafogj, mert észreveszlek" — figyelmeztette Cézárt az eladó.

Nehéz az élet! Főleg a villamoson, buszon:
Mi lesz, ha bepisil az ölünkbe?
Vagy esetleg...
(No, arra már gondolni se merek!)

Írta és rajzolta: GAÁL ÉVA

DÖMÖTÖR NAP

A PETŐFI CSARNOKBAN!

A gyerekek meglesték Foltost a kisállatvásáron.

Szerinted mit vett?
Rajzold be a kalitkába!

Küldd be a rajzot! Írd rá, hány éves vagy!

**Október 30-án Dömötör napját ünnepeltük a Petőfi Csarnokban.
Volt koncert és kisállatvásár, tanácsadás és tombola, kisállat szépségverseny és babrikálás.**

A babrikálók elkészítették Cille tündért és a pöttyös Zsanett babát.

Fotó: KATKÓ TAMÁS

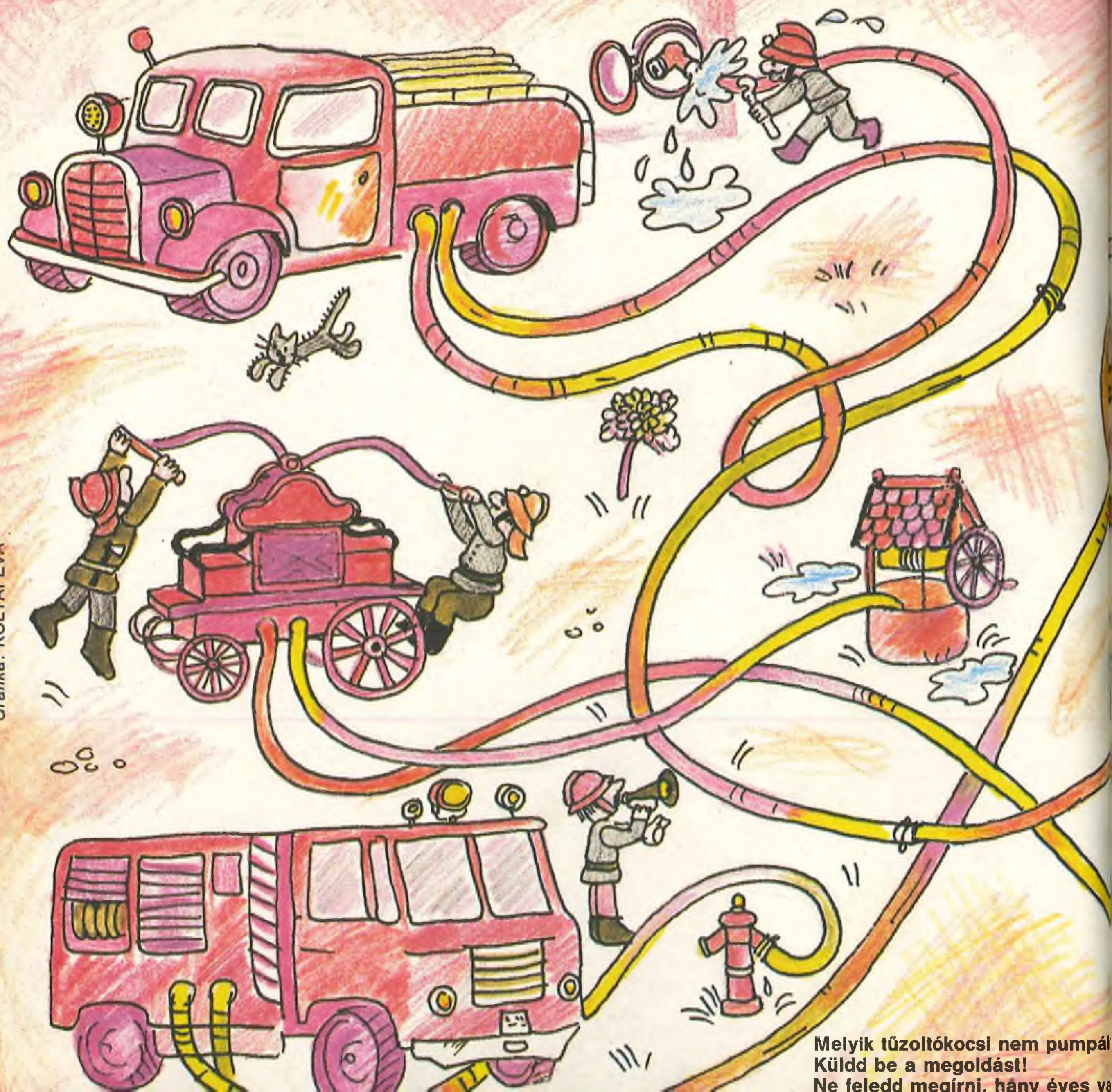

Vetélkedő is volt a Dömötör napon, sok-sok nyereménnyel.
Íme egy kérdés:
Mi az ékszerteknős kedvenc tápláléka?
Még te is nyerhetsz!
Küldd be a megoldást, ne feledd megírni, hány éves vagy!

Ez a kislány kutyáját hozta el a szépségversenyre.
Milyen fajta kutyát látsz a képen?
Küldd be a megoldást, ne feledd megírni, hány éves vagy!

Grafika: KOLTAI ÉVA

Melyik tűzoltókocsi nem pumpál
Küldd be a megoldást!
Ne feledd megírni, hány éves va

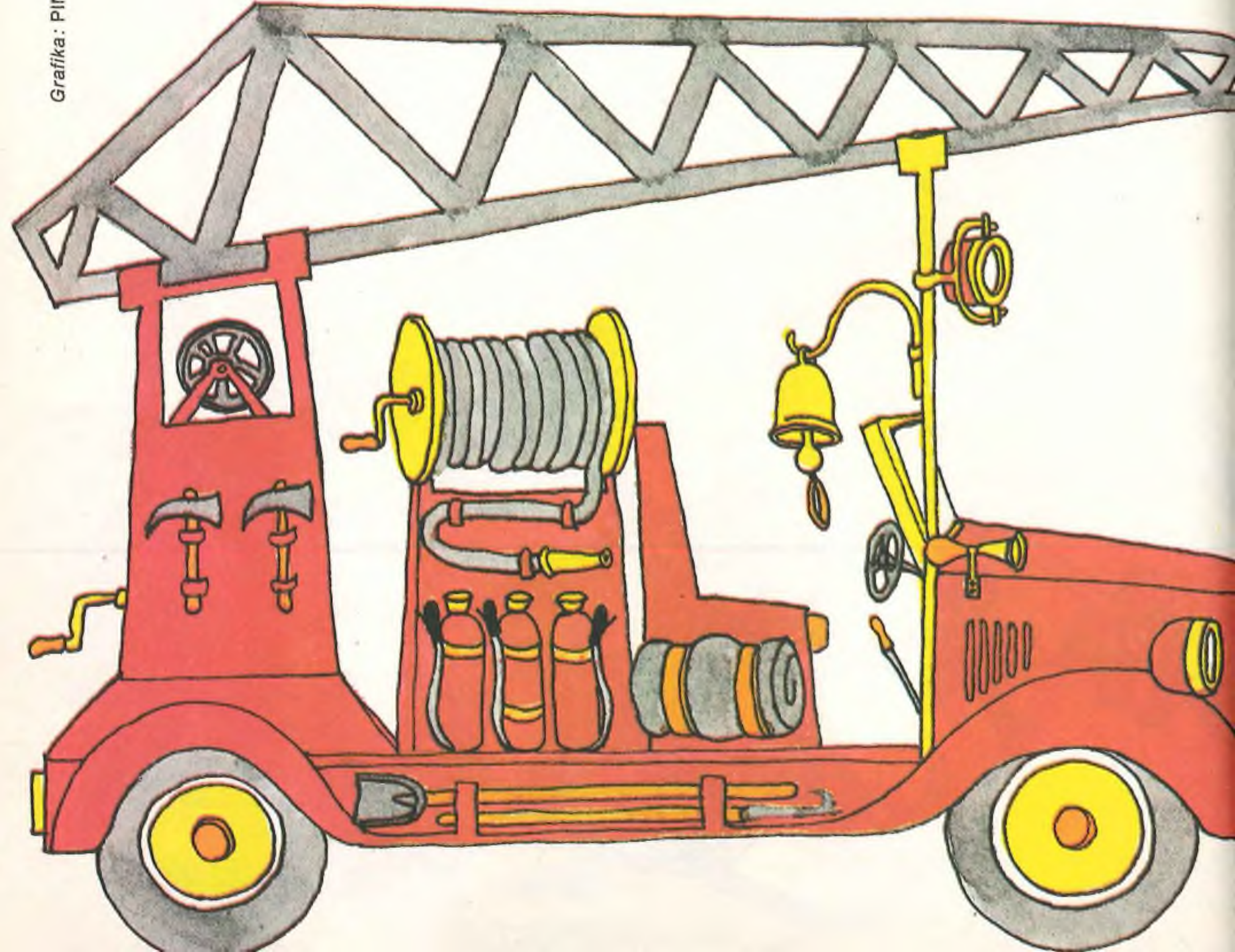
Tébláb szánkózik

Grafika: STUIBER ZSUZSA

Játékszakértő: DR. PÁLI JUDIT

Grafika: PINTÉR JÓZSEF

Nézegessük együtt a tűzoltószerszámokat!
Mutassátok meg,
hogy hol látjátok ezeket az eszközöket
az autóra felszerelve!

Játékszakértő: Dr. PÁLI JUDIT

Vaurél siel

Grafika: HORGAS ÁDÁM

RONGYBABA

A hátlapon látható Ilona nénét így készítheted el.

Lakatos Lilla babáját Csomor László fényképezte. A rajzokat Nagy Bertalan készítette.

Tűzkeresztrejtvény

Fejtsd meg a keresztrejtvényt.
Ha felülről lefelé összeolvasod a piros mezőbe kerülő betűket,
megtudod, mivel lehet eloltani
a képen szereplő anyagokat, ha meggyulladnak.
Küldd be a megoldást!
Ne feledd megírni, hány éves vagy!

Játékszakértő: DR. PÁLI JUDIT

Grafika: FORGÁCH BALÁZS

Cille békít

Grafika: NAGY KRISZTINA

RONGYBUBA

Ilona néne, a szép ószeresné kilencvenkilenc hangon tud dalolni. Nemcsak mondja, mondja, Ószeres! Tollat, rongyot, használt ruhát, mindent veszek! mint más ószeresek, ő csipogja, susogja, trillázza, trallalázza, cifrázza, szaporázza, fityerészi, fuvolázza, duruzsolja, dorombolja, aprózza, cicomázza, hogy aki hallja, majd eleped, csakhogy még egyszer hallja, mindenét odaadja, ingét, gatyáját, lábosát, fazekát, töltött káposztáját, párnáját, paplanát, szívét, lelkét, zsebóráját, csakhogy hallja, még egyszer hallja, Ilona néne dalolja, dalolja még, Ószeres! Tollat, rongyot, használt ruhát, mindent veszek!

Mosonyi Aliz

Ilona nénét Lakatos Lilla készítette, Csomor László fényképezte. A 26. oldal alapján te is elkészítheted magadnak!